

ÁTTEKINTÉS

az aktuális magyar tőkeviteli folyamatokról

2013. december 23.

Összefoglalás

- A magyar közvetlentőke-befektetések külföldi állománya közel 25,9 milliárd euró, ami a GDP arányában a legmagasabb, illetve egy főre vetítve a második legmagasabb a közép-európai térségben.
- A magyar közvetlentőke-befektetések állományának 30,7%-a Kelet-Közép-Európában található.
- 2013 első három negyedében a magyar befektetők nettó 595 millió euró értékű közvetlen tőkét vontak ki külföldről. A nettó tőke kivonás döntően az átfolyó tőkének köszönhető.
- 2013-ban várakozásunk szerint a magyar közvetlentőke-befektetés külföldön – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. átfolyó tőke) nélkül – félmilliárd euró körül lehetett. Amennyiben figyelembe vesszük az átfolyó tőke miatti tőke kivonást, akkor akár nettó működőtőke-kivonást is végrehajthattak a magyar befektetők 2013-ban. Középtávon évi átlag 1,5 milliárd euró körüli tőke kivitt várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók.

Részletes áttekintés

Az 1990-es években a közvetlentőke-befektetések beáramlása mellett a tőkeexport egyáltalán nem volt számottevő, 2005 óta azonban már magyar vállalatok is évente több milliárd euró értékben hajtottak végre külföldön közvetlentőke-befektetéseket. Jóllehet Magyarország 1990 óta minden évben nettó tőkeimportőr volt, és belátható időtávon belül az is marad, a tőke kivitel értéke az elmúlt években a korábbiakhoz képest kisebb mértékben maradt el a beáramlásától.

A magyar vállalatok közvetlentőke-befektetéseinek külföldi állománya 2013 harmadik negyedévének végén közel 25,9 milliárd euró volt; ebből 24 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú működőtőke-befektetések állománya, 1,8 milliárdot pedig az egyéb tőkéé. A GDP arányában a magyar állomány a legmagasabb (26,3%) a közép-európai térségben. A szlovén állomány a második (16,2%). A lengyel (10,4%) és a cseh (8,7%) állomány az elmúlt években dinamikusan bővült, a szlovák (2013. június végén 4,8%) és a román (0,8%) lemaradás azonban továbbra is jelentős. Az 2610 eurós egy főre eső magyar állomány Szlovénia (2747 euró) után a második legmagasabb a közép-európai térségben; az utóbbi években tapasztalható élénkülés ellenére Csehország (1253 euró), Lengyelország (1049 euró), Szlovákia (2013. június végén 641 euró) és Románia (51 euró) lemaradása még mindig jelentős. Bár a magyar közvetlentőke-befektetések külföldi állománya az elmúlt időszakban dinamikusan bővült, továbbra is csak a magyarországi befektetések állományának harmadát éri el a szintje (33,9%).

A magyar vállalkozások külföldi közvetlentőke-befektetéseinek állományának legnagyobb része a közép-amerikai országokban (7,1 milliárd euró, 27,6%, vélhetően túlnyomórészt az átfolyó tőkének köszönhetően) és Horvátországban (2,9 milliárd euró, 11,2%) található. (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország szerint bontott adatai 2012 végére vonatkoznak.) Meghatározó célpont még Belgium (3,1 milliárd euró, vélhetően túlnyomórészt a lent említett eszköportfólió-átrendezésnek köszönhetően), Svájc (1717 millió euró, 6,6%), Luxemburg (1663 millió euró, 6,4%), Szlovákia (1183 millió euró, 4,6%), Ciprus (986 millió euró, 3,8%), Bulgária (851 millió euró, 3,3%), Románia (627 millió euró, 2,4%), Oroszország (584 millió euró, 2,3%), Olaszország (480 millió euró, 1,9%), Hollandia (445 millió euró, 1,7%), USA (373 millió euró, 1,4%) és Macedónia (328 millió euró, 1,3%). Összességében a magyar közvetlentőke-befektetések állományának 32,1%-a Kelet-Közép-Európában található.

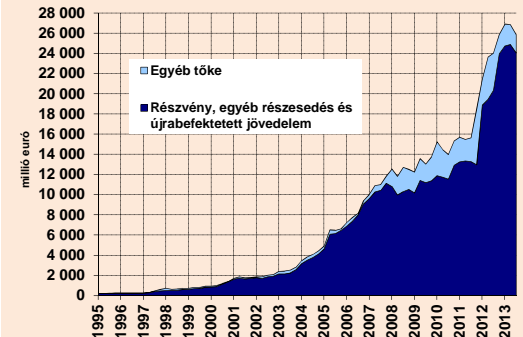
A magyar vállalatok külföldi befektetéseinek állományának több mint fele a szolgáltató ágazatokban található (2012 végi adatok szerint 10,9 milliárd euró, 58,5%); az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásban (8,6 milliárd euró, 33,1%, vélhetően

Főbb mutatók

Főbb mutatók	Dec. 23.	Időszak
Közvetlentőke-befektetés állománya külföldön ^{1,2}	25 854	2013. III. né.
Közvetlentőke-befektetés külföldön ²	-595	2013. I-III. né.
Közvetlentőke-befektetés külföldön ²	8646	2012

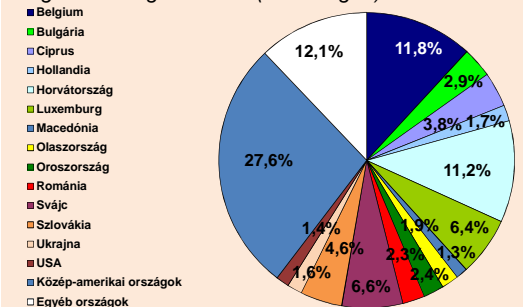
1 Időszak végén
2 Milliő euró

A külföldön befektetett magyar közvetlen tőke állománya

A külföldön befektetett magyar tőke állományának megoszlása

Fogadó országok szerint (2012 végén)

túnyomórészt az átfolyó tőkének köszönhetően), az egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenységben (3,1 milliárd euró, 11,9%, vélhetően túnyomórészt az eszközportfólió-átrendezésnek köszönhetően), a bankszektorban (2,2 milliárd euró, 8,5%) és a kereskedelem, javítás (1,7 milliárd euró, 6,5%) ágazatban volt található a legtöbb magyar közvetlen tőke. A **feldolgozóiparban a befektetések 13,1%-a volt található** (3,4 milliárd euró, 2012 végén); ezen belül is a kőolaj-feldolgozás (994 millió euró, 3,8%), a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása (909 millió euró, 3,5%) és a gyógyszeripar (744 millió euró, 2,9%) volt a meghatározó. Megemlítendő még a bányászat 13,8%-os részaránya (3,6 milliárd euró), amely vélhetően a Molhoz köthető. (Az állomány ágazati bontása a külföldön lévő leányvállalat ágazati besorolása szerint történik a statisztikában, míg az áramlási adatoké a magyar anya ágazati besorolása szerint.) 2011 végéhez képest a feldolgozóipari és a bányászati állomány értéke és aránya csökkent, míg a szolgáltató ágazatokbeli állomány értéke és aránya nőtt.

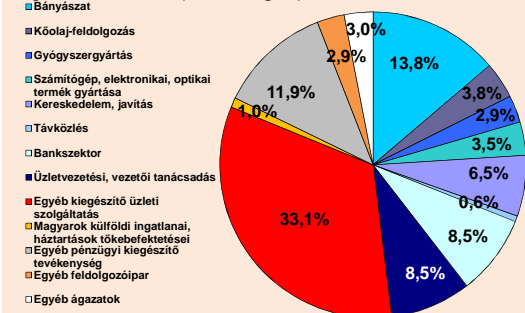
Az 2003-2012-es adatok szerint az **éves magyar közvetlentőke-befektetés külföldön átlagos értéke 2542 millió eurót tett ki**. Tekintettel az átfolyó tőke és az eszközportfólió-átrendezés növekvő jelentőségére, az MNB 2008-ig visszamenőleg közölte az ezektől megtisztított adatokat. (Az elmúlt években az MNB azt tapasztalta, hogy a normál (tehát nem speciális célú (SCV)) vállalati körben is megjelentek olyan kiugró nagyságú tranzakciók, amelyeknél a be- és a kiáramlás egy negyedéven belül zajlott le, és a tőke átfolyik a gazdaságon anélkül, hogy hatással lenne rá. Ezt a jelenséget nevezi az MNB átfolyó tőkének. Emellett ugyancsak felfigyelt rá az MNB az elmúlt években, hogy egyes multinacionális vállalatok eszközportfóliójának átrendezése szintén kiugró mértékben megnövelheti egy-egy időszak tőkebeáramlási és tőke kiviteli adatait anélkül, hogy egyenlegében új külföldi forrás érkezne az országba. Ezt a jelenséget eszközportfólió-átrendezésnek nevezi az MNB.) **A megtisztított tőke kivitel értéke 2008-2011-ben évi átlag 607 millió eurót, 2012-ben pedig 1337 millió eurót ért el.**

2013 első három negyedévében a magyar befektetők nettó 595 millió euró értékű közvetlen tőkét vontak ki külföldről, ami 6,5 milliárddal kedvezőtlenebb egyenleg az egy évvel korábbinál. A kedvezőtlen változás mögött az áll, hogy 2012 első három negyedévében egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezésének (3 milliárd euró értékű) és az átfolyó tőkének (2,2 milliárd euró) köszönhetően nagyon magas volt a tőke kivitel, míg idén a harmadik negyedévében 1,1 milliárd eurós tőke kivonás történt átfolyó tőkeként. A nem adósságeneráló tőke kivitelben belül a **részvényformájú befektetések egyenlege -805 millió euró volt** (az átfolyó tőkének köszönhetően), míg **az újra befektetett jövedelemé 350 millió euró volt** (az előző év azonos időszakánál 238 millió euróval kedvezőtlenebb, az osztalékok növekedésének köszönhetően). Az adósságeneráló **egyéb tőke mozgások egyenlege -90 millió euró volt** (az előző év azonos időszakánál 2 milliárd euróval kedvezőbb, annak köszönhetően, hogy 2013 első három negyedévében nem voltak a 2012-es egyenleget rontó, egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezéséhez kapcsolódó tranzakciók). **Az átfolyó tőkétől megtisztított közvetlentőke-kivitel 2013. első három negyedévi értéke (552 millió euró) az előző év azonos időszakánál 181 millió euróval alacsonyabb, és 2007 óta a második legkedvezőbb volt.**

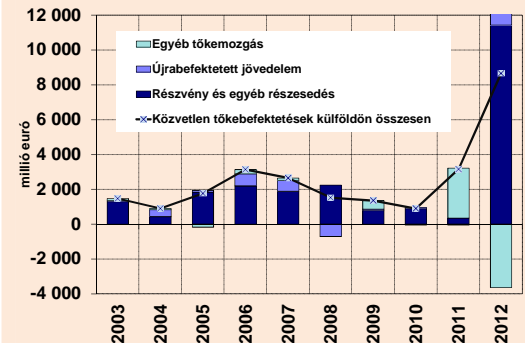
Az újra befektetett jövedelmek 2004 óta játszanak jelentős szerepet a tőke kivitelben, ami természetes velejárója a külföldön befektetett magyar közvetlen tőke állományának folyamatos emelkedésének. A **2012. évi részvényjövedelmek aránya a nem adósságeneráló befektetések állományához viszonyítva 4,7% volt**, ami a 2011. évinél 1,6 százalékponttal, az előző öt év álagánál pedig 1 százalékponttal alacsonyabb. 2000-2003 között az újra befektetett jövedelmek mindössze 4,2%-át adták a teljes tőke kivitelnek, 2004-2007 között már a 21,6%-át. 2008-ban ugyanakkor a magyar anyavállalatok által kapott osztalék értéke meghaladta a leánycégek adózott eredményét, így az újra befektetett jövedelem egyenlege negatív lett. 2009-ben a teljes tőke kivitel 7,2%-a, 2010-ben pedig 9,4%-a volt az újra befektetett jövedelem. 2011-ben a magyar anyavállalatok által kapott osztalék értéke meghaladta a leánycégek adózott eredményét, így az újra befektetett jövedelem egyenlege ismét negatív lett. **2012-ben a (korrigált, a normál jövedelmen kívüli rendkívüli elemeket nem tartalmazó) adózott eredmény 311 millió euróval (1132 millióra) nőtt, míg a megszavazott osztalék 624 millióval (261 millióra) csökkent az előző évhez képest**, így az újra befektetett jövedelem minden eddiginél kedvezőbb, 871 millió euró lett. **A magyar befektetők a külföldön (az előző évben) megtermelt nyereség 31,7%-át utalták haza osztalékként (261 millió euró) 2012-ben**, míg 2007-2011 között átlag 100% volt ez az arány.

A közvetlentőke-befektetések jövedelmei másik komponensének, az **egyéb tőke jövedelmeinek** 2010-2012-ben csökkent a jelentőségük. Az ilyen típusú jövedelmi bevétel (a magyar anyavállalat által a külföldi leánynak nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 108 millió euró volt, ami az előző évinél 6 millióval magasabb, és az egyéb tőke 2012 végi követelésállományának 3,7%-át tette ki. A kiadás (a leányvállalat által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 22 millió euró volt, ami az előző évinél

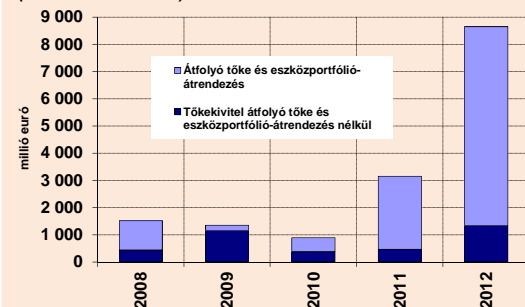
Ágazatok szerint (2012 végén)

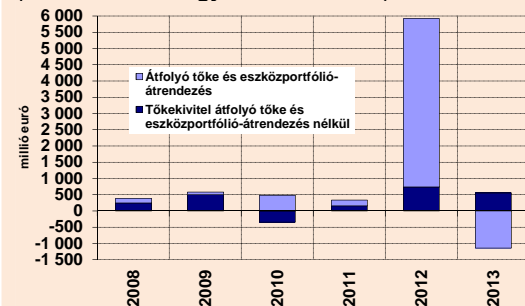
A magyar tőke kivitel alakulása (Éves adatok!)

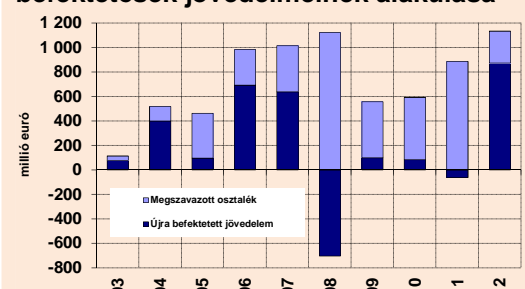
A megtisztított tőke kivitel alakulása (Éves adatok!)

A megtisztított tőke kivitel alakulása (Első három negyedévi adatok!)

A magyar részvény és egyéb részesedés formájú közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

8 millióval magasabb. **A nettó bevétel így az előző évinél 2 millióval alacsonyabb, 87 millió euró volt 2012-ben.** Az egyéb tőke nettó jövedelmi bevétele jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövedelmi bevételeitől, annak 7,7%-át érte el 2012-ben (2010-ben 28,4% volt ez az arány). **Az egyéb tőke jövedelmeinek nettó bevétele 53 millió euró volt 2013 első három negyedében.**

A legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájú magyar közvetlentőke-befektetés 2013 első három negyedében Svájcba (376 millió euró) áramlott. (Az ország-, illetve ágazati bontásos 2013. első három negyedévi adatok az újra befektetett jövedelem esetében még nem állnak rendelkezésre.) Megemlítendő még, hogy 156 millió euró áramlott Luxemburgba és 148 millió euró Romániába. A közép-amerikai országokból 1,1 milliárd eurót (véltősen átfolyó tőkeként), az USA-ból 138 millió eurót, Kínából 85 millió eurót, Afrika egyéb országaiból 71 millió eurót vontak ki ugyanakkor a magyar befektetők.

Az ágazatokat tekintve (TEÁOR'08 szerint) a legtöbb részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájú magyar tőke 2013 első három negyedében a **gyógyszergyártásba** (305 millió euró), az ingatlanügyletekbe (44 millió euró), az információs szolgáltatásba (42 millió euró), a szállítás, raktározásba (33 millió euró) és a bankszektorba (33 millió euró) áramlott. Az **üzletvezetési, vezetői tanácsadásból** (-1,1 milliárd euró, véltősen átfolyó tőkeként), a **gép- és berendezésgyártásból** (-144 millió euró) és a vegyiparból (-76 millió euró) ugyanakkor tőkét vontak ki a magyar befektetők. A **feldolgozóiparba** összesen nettó 103 millió euró áramlott, míg a **szolgáltató ágazatokból** összesen nettó 935 millió eurót vontak ki a magyar befektetők.

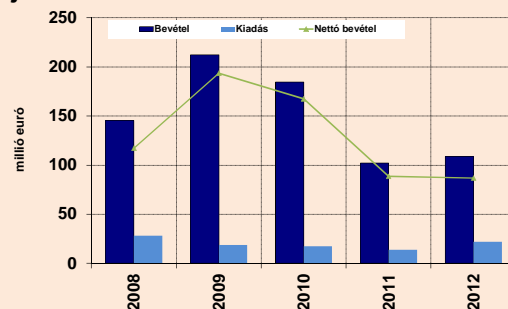
Az Eurostat adatai szerint 2013 első félévében az előző év azonos időszakánál 40,3%-kal kisebb, **90 milliárd euró volt az EU-27 tagországainak közvetlentőke-befektetése az EU-27-en kívül.** A visszaesés nagyrészt az EU-n kívülre irányuló tőke kivétel csökkenésének (365 milliárd euróról 171 milliárdra) köszönhető.

2013 első három negyedében a **visegrádi országok és Románia összességében nettó 582 millió euró tőkét vontak ki külföldről,** míg 2012 azonos időszakában 6,3 milliárd euró értékben befektettek külföldön. A cseh tőke kivétel az előző év azonos időszaki 2,4-szeresére (1966 millió euró), a román 14 millió euróra nőtt. A szlovák tőke kivétel 49 millió euróra csökkent. A lengyel befektetők (döntően a speciális célú vállalatoknak köszönhetően) 2016 millió euró, a magyarok pedig 595 millió euró tőkét vontak ki külföldről. Az egy főre jutó tőke kivétel Csehországban (187 euró/fő) volt a legmagasabb.

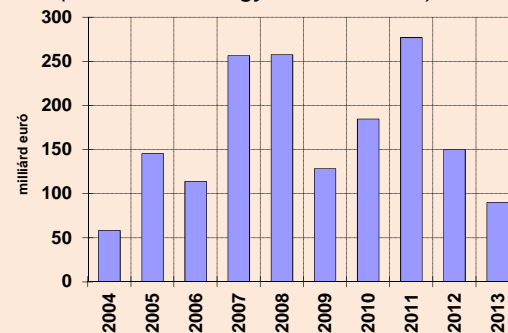
2013-ban várakozásunk szerint a magyar közvetlentőke-befektetés külföldön – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. átfolyó tőke) nélkül – félmilliárd euró körül lehetett. Amennyiben figyelembe vesszük az átfolyó tőke miatti tőke kivonást, akkor akár nettó működőtőke-kivonást is végrehajthattak a magyar befektetők 2013-ban. Középtávon évi átlag 1,5 milliárd euró körüli tőke kivételt várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók.

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképességi Főosztály

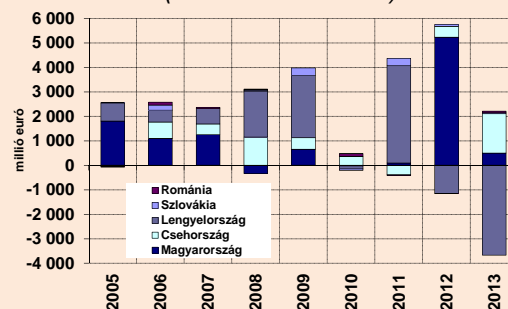
Az egyéb tőke formájú magyar közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

Az EU-27-en kívülre irányuló közvetlentőke-befektetések az EU-27-ből (Első három negyedévi adatok!)

A visegrádi országok és Románia tőke kivitele (Első félévi adatok!)

Adatok forrása: MNB, nemzeti jegybankok, Eurostat

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
 Tel.: (1) 374-2734
 Fax: (1) 374-2812
 E-mail: vko@ngm.gov.hu